

Lo Catalanista

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan.

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Calderón, 36.--Teléfono, 186.

Representació Administrativa á Barcelona
Llibreria de Alvar Verdaguor Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell.	2 rals al mes.
Fora.	8 " trimestre.
Un número sol.	0'20 ptas.
Anuncis á preus convencionals.	

Xampany Catalá de la acreditada marca **CODORNIU**
de San Sadurní de Noya.
Se ven en las confiterías de Pere Fornalleda, «La Confiansa» de Vila jermans, Rosendo Crous, Joseph Garriga, en la drogueria de Joseph Formosa y en las principales fondas.

LA DIADA DE AVUY.

Com ja saben nostres llegidors avuy es lo dia designat pel govern per la elecció de un diputat á Corts per aquest districte.

Oportunament donguerem nostra sa opinió lleal y franca respecte d' aquest assumpto sense mes miraments que l' amor entranyable que sentim per Catalunya y 'l bon zel que guia nostres actes en tot quan se refereix al bon nom de Sabadell.

Nostras modestas y humils pero patrióticas observaciones no han sigut atesas y ni al principi, ni mes tart, pero á temps sempre. los partidaris d' una y altra candidatura han escoltat y madurat las reflexions que 'l cor nos dictava.

Y nos trobem avuy altra vegada en una lluyta empenyada dintre nostra estimada ciutat, malgastant forsas y consumint energías que tanta falta podrán fer en los jorns de verdader perill pera 'l pervindrer de nostres interessos, amenassats de mort per los polítichs madrilenys que tant s' aprofitan de nostres intestinas discordias.

Mes ja que nostras ilusions s' han hagut de desvaneixer també per aquesta vegada, ja que Sabadell y son districte no comprenent prou bé sas necessitats y sos interessos, en lloch de presentarse units com un sol home al redós de la candidatura de un digne fill de nostra terra, s' ha dividit en dos bandos patrocinant abdós candidaturas forasteras, olvidant l' origen de nostra rassa y l' historia de nostres antepassats, sápigam al menys, ab sa prudencia y amor al ordre, contenir-se en los justos límits de una lluyta, enconada si 's vol, pero franca y noble, que no dongui lloch á recordar jamay la diada de avuy, com un dia de dol per Sabadell per las conseqüencias que pogués portar á la curta ó á la llarga

Aquestos son avuy per avuy los nostres disitjos en be de la terra que 'ns ha vist neixer y en profit del trevall que á tots nos dona vida y aquesta es també la convicció que 'n tenim degut á la honradés y cordura tradicionals en nostres compatricis.

MEETINGS CONTRA 'LS TRACTATS

REUS Y OLOT.

Lo passat diumenge 's verificaren los primers *meetings* populars de Catalunya pera protestar energicament contra 'ls tractats de comers pendants d' aprobació. Reus y Olot han sigut las primeras en aixecar la veu contra la plaga económica que acabaria ab lo trevall patri, y á ellas correspondrán primicias del triomf. Reus y Olot han comensat á aixecar lo clam d' ira; pobles industrials y agrícolas de Catalunya imiteu son exemple, clases totas de nostre Principat desvetlleuvos, donchs las fábricas y tallers haurán de tancarse y l' obrer se trovará sense pá pera lu familia si 's tiran avant, que no ho creyém, los funestíssims tractats, altre regalo dels que de tant en tant nos fa present aquell célebre Moret cual pretensió única y ambició esclusiva es convertir la prou esquilmada Espanya en una colonia estrangera.

Preparat estava 'l *meeting* de Reus per la Cambra de comers de dita ciutat junt ab lo *Foment del Trabajo Nacional* de Barcelona y l' d'Olot los elements industrials y agrícolas d'aqueixa vila junt ab l' altre corporació *Lliga Nacional de Productors*, esent

correlativa sa respectiva importancia, segons podran veurer nostres lectors per las ressenyas que á continuacio insertem.

Reus. Tingué lloch á las 10 del matí en lo pati del Institut de 2.ª ensenyansa, fou presidit per lo Diputat provincial y vis-president de la Cábrea de Comers D. Anton Pascual y Verdú, que tenia á sos costats varis fabricants, advocats y representants del Foment de Barcelona.

Feren ús de la paraula, en sentit proteccionista com es de suposar, los Srs. Pascual, Vidiella, Orellana, Peris, Marin, Passarell, Puig y Saladrigas, Tort y Martorell, Romeu, y pera finalisar lo Sr. Secretari llegí las conclusions que copiem al final.

No entrem en detalls ni comentaris, per més que també 'ns dolem de que hi haigin proteccionistas que defensin la protecció al treball y 's declarin lliure cambistas en lo llenguatge que es lo fonament dels pobles, com se 'n dol lo diari d' aquella ciutat, quals impresions diuen:

«L'imponent meeting de protesta que se celebrá lo diumenge últim en nostra ciutat contra 'ls tractats de comers, nos demostrá una vegada més, deixant apart la perfecta unanimitat de parers entre 'ls diferents oradors que feren ús de la paraula, y la numerosa concurrència que ab sos aplausos probava que estava identificada en absolut ab lo fi del meeting l' arrelat que está en las conciencias catalanas l' intens amor que professém á la nostra bella y enérgica parla.

Segurament no haurá passat desapercbut de ningú l' interés ab que eran escoltats las que 's dirigian á la concurrència ab nostra llengua, las frequents interrupcions, que sufrian ab frases d' aprobació, y 'ls calurosos aplausos que 'ls hi prodigavan al finalisar sas peroracions, comparat ab l' interés si, pero desposehit d' entussiasme ab que eran escoltats los que se li dirigian en castellá, poguentse observar aixis mateix que 'ls que feyan ús d' aquesta llengua, exceptuant al senyor Tort y Martorell, al donar fi á sos discursos no arrencavan aplausos tan entussiasmas, tan delirants com los que usavan la llengua catalana.

Potser per lo que dihém, lo senyor President al reasumir los discursos ho feu en catalá, mentres que al donar comens al meeting se valgué del castellá, llenguatge que no negarém que 's tot l' armoniós que 's vulga, pero que no arriba al cor dels que estém acostumats á parlar, y molt principalment quant se tracta de realisar actes de virilitat, de una manera ruda, pero enérgica, y que no dona lloch á interpretar-la en sentit hipocrita.

A continuació del senyor President feu ús de la paraula nostre distingit y estimat amic don Ramon Vidiella, y si bé tenim la complerta seguritat de que incurrirém en lo seu desagrado per ocuparnos d' éll, no po-

dém menos de confessar que feu una hermosa, brillant y enérgica peroració, que bé 's pot dir sense exageració, que l' auditori estava pendent dels llavis del orador, donchs á las freqüents mostrás d'aprobació ab que era rebuda, ja ab ¡bravos!, ja ab picaments de mans, l' entusiasme que despertá y tan durant llarch temps contingut, esclatá al finalisar en un delirant picament de mans y ¡bravos!, que li demostra que s' havia sapigut identificar per complert ab l' esperit de la concurrència.

Tots los demás oradors feren també magistrals discursos, com podrán enterarse per lo sucint extracte que dels mateixos publiquem, pero la nostra intenció al escriure las presents ratllas, no ha sigut altre que la de ressaltar una vegada mes que 'ls catalans idolatran massa á sa parla pera que vulguin sustituhirla per una d' estranya.»

Los oradors foren obsequiats despres del *meeting* ab un exquisit banquet en lo cual tornaren á fer vots contra la aprobació dels tractats.

Olot. Ab bon peu iniciá sas taschas la *Lliga nacional de Productors*, important Associació que ajuntá á totas las forsas vivas d' Espanya y que tant honra á nostre compatrieci D. Joan Sallars son fundador. L' éxit mes franch coroná las taschas als organísadors, donchs ab verdader frenesi s' aplaudiren per las quatre mil animas que curullavan la plassa pública, los discursos vertits pels oradors que tots en llengua catalana 'ls hi dirigiren la paraula.

Aquets foren las Srs. Soler, Capmany, Alsina y Esquena.

CONCLUSIONS

Meeting de Reus

Considerant que gracias al régimen arancelari establert en 1891 han adquirit notable desarrollo totas las industrias nacionales han nascut industrias novas á l' ombra del vigent régimen protector.

Considerant que la estabilitat del régimen económic es condició indispensable pera que los capitals inactius de la nació y que del extranjer afueixen al camp industrial, que emplein en treball útil aumentant axí la riqueza pública.

Considerant que 'l Tresor en elbreu espay en que han estado en vigor los actuales arancels ha vistt aumentar sos ingresos d' aduanas á la vegada que ha aumentat també

Meeting de Olot

Primer. Que entenen ells es un deber seu, fer lo sacrifici del import dels tributs, pera sostenir l' existencia y 'l prestigi dels Guberns.

Que entenen es deber seu ajudar á la defensa dels representants de la nació, fins ab la sanch de sos fills, sempre y quan aixis convingui á la Patria.

Pero entenen també que com á benefici correlatiu tenen dret á esperar que 'ls Guberns protegiran eficazment ara y en tots temps, los interessos dels elements productors.

Com sigui que 'ls tractats pendents d' aprobació poden perjudicar gravement aquestos interessos, creuen que 'l Govern no 'ls apro-

la riquesa tributaria de la nació pera 'l desarrollo de varias fonts de riquesa.

Considerant que es aspiració lle·gitima de la agricultura espanyola com de totas las industrias obtenir del govern la protecció llegitima á que te indubtable dret.

L' Assamblea reunida en Reus, genuina representació de la industria y l'agricultura catalanas, acorda: demanar á las Corts que no aprobi la ratificació de 'ls tractats de comers concertats ab Alemania, Austria Hungria é Italia, reclamar que per cap concepte y baix cap pretext s' alteren ó modifiquin las vigents tarifas arancelarias, que no sia en el sentit de beneficiar y protegir totas las forsas productoras del país.

bará. Pero si aixis no fos, si 'ls dolents tractats s' aprobessin, com que suposaria un mancament als debers contrets envers lo país productor, aquest creuria poderse rellevar de son compromís envers sos governants.

2.^{on} També acordan dirigir-se á sos representants á Corts, exigint-los que en aquets moments de veritable perill pera 'ls interessos nacionals, cumplesxin com á bons fills del país á fi de que aquest no 's trobi en lo dolorós cas d' haverlos de declarar traydors á la patria.

Tal es lo resultat dels meetings:

Per avuy s' en anuncia un á Vich en lo cual hi assistirá lo *Foment del treball nacional*.

Y un altre á Vilafranca lo vinent dimars ab asistencia de la *Lliga nacional de Productors*.

Esperém poder donar compte del que 's verificará aviat en nostra ciutat, donchs la *Lliga Nacional* nos te promés que será prompte.

SECCIÓ POLITICA

Lo república federal senyor Lostau diputat á corts per Vilafranca, ha demanat en lo Congrés l' expedient d' aduanas referent á alguns bultos destinats á aquesta ciutat.

Exaltat sens dupte per la lluyta electoral d' aquest districte, 'l bon home intenta una venjança que no tindria nom, si l' executor perteneixés al gremi de la gent que proce·deix ab noblesa.

Mes al celébre Lostau, agitador dels rabassayres de la comarca del Noya, y com tants altres excitadors de las passions populars en lo que tenen de més innoble, no l' atura una indignitat mes ó menos.

Bo es que 'ls valgin coneixent los que fins avuy han pecat de respectuosos ab los que exerceixen y representen càrrechs públichs.

Aixis compendrán de mica en mica la veritat de las paraulas pronunciadas per lo senyor Alsina en lo *meeting* de Tarrasa y 's convencerán tal vegada de la necessitat imperiosa que tenim de arreconar los *vividors que son la escuma de la gran olla pudrida que vull al mitj de la Nació*.....

Siguin monárquichs, siguin republicans.

Lo nom no fá la cosa.

Qui sigui capax de cometre indignitats ó n' hagi comesas, pel alt que sigui, per

cárrechs grans que representi, ha de mereixer lo despreci públich.

Sols aixís se conseguirá fer prevaleixer l' imperi de las personas honradas.

Segons llegim en los periódichs de Madrid, la comissió de la Diputació Provincial de Barcelona ha demanat permís al duch de Tetuan pera fer una edició especial y de gran luxó dels discursos pronunciats en los últims dias en lo Senat per l' ex-ministre conservador.

¡Sempre han de ser los mateixos!

Com si no n' hi hagués prou ab lo sens fi de visitas a tota la colla de personatges de mes ó menos figura del Madrid polítich; com si no bastés las conferencias celebradas fins ab los mateixos lliure cambistas Peregul y Carvajal, com si ya no fos massa la recula d' antesalas y acataments ab tot y la representació nobilíssima que portavan, sortir per últim ab la tonteria de fer una tirada d' uns discursos insustanciais y llarguissims que sols van destinats a la defensa del partit conservador, ja sembla que va resultant lo colmo del tradicional respecte.

No ho feren pas aixís los comissionats de la Diputació Navarra quan anaren a Madrid cridats per segona vegada per lo ministre d' Hisenda.

Y no obstant, lo que son las cosas, ells varen sortir ab la seva, estalviantse las visitas, los acataments, y las conferencias y edicions extraordinarias.

¿Encara no es hora de que 'ls titulatats representants de Catalunya, compreguin que no 's va en lloch per aquestos camins?

* *

A la gent qu' aixís pensa los recomanem lo *Boletín del día del Diario Mercantil* de Barcelona del passat divendres.

Allà veuran las exclamacions d' un vell industrial que no se sap avenir de que ab tants entusiastas de la producció, ab tants *meetings* y ab tantas memorias, vissitas, banquets y acataments, no 's conseguexi may lo que 's desitja.

També hi anavan a Madrid los del seu temps pero amichs de pocas paraulas, anavan al grà y aprofitavan l' estona.

¿Saben com van deturar un *modus vivendi* ab Inglaterra conta 'l vell del *Mercantil*, en aquella época?

¿Ab antessalas, súplicas, exposicions, viatges y xerínolas?

Res d' aixó, ab aquestas paraulas:

«Si s' aproba 'l conveni, avants de vuyt dias a Barcelona hi haurán barricadas.»

Y ¡oh! casualitat lo projecte ministerial, no va passar de projecte.

Donchs que fem la gent d' avuy al dia. ¿Tant degenerats estem, devent ser tan poderosos, que no siguem bons mes que per mendicar tot lo sant dia lo que de dret nos pertany y lo que es ben nostre?

¿Lo que pogueren uns quants homes ab una mica de energia no 's conseguirá avuy que mitja Espanya, sinó tota, ve a la nostra ajuda?

Continua la informació devant la Comissió de Tractats elegida en lo Senat pera dictaminar respecte als convenis comercials en projecte.

No cal dir que 'ls elements productors han respost com un sol home a la crida, demostrant ab datos irrefutables, la indignitat dels tals convenis y la ruina que representa pera Espanya la seva aprobació.

Com no podia per menos s' han valgut també de la informació uns quants comerciants de Madrid, que res representan ni res produheixen, pera pendrer part activa en aquesta qüestió permanent d' interessos productors, fent sortir la nota del lliure cambi mes exagerat y valguentse de tots los medis pera demostrar inutilment *egoisme y avaricia industrial* de las comarcas que 's queixan.

Y pera que no hi faltés res ha informat també lo celèbre fabricant sabadellench Joan Girbau qui sostingué que 'ls fabricants catalans no son proteccionistas, sens dupte perque no han *protegit* prou sos plans financiers y fabrils.

Suposém que la Comissió devia estar ben enterada de la personalitat industrial de 'n Girbau.

Mes per si no fos aixís li recomaném que no s' amohini.

Com lo jove calavera de la comedia *De Nadal a Sant Esteve*, si 'n Girbau tingués franquesa haguera pogut acabar sa peroració ab las següents paraulas.

«No demaneu informes de mi, perque os los darán dolents.»

Una cosa es informar y un altra que s' informin.

Mentres los impugnadors nostres estigan a aquesta altura que major victòria pera 'l proteccionisme!

LO REGIONALISME no es una forsa anacrónica ni un simple estat possessori.

L'aspiració dels pobles á viurer plena y robusta vida segons regles y normas enmotlladas á son peculiar modo d' ésser, lo desitj creixent sempre, y tant més intens quant més absorbent sia l' acció dels governants, que 's manifesta ab caràcters marcadíssims en tots los pobles d' Europa y d' un modo especialíssim en las nacionalitats que á Espanya formaren un dia Estats autònoms é independents primer, y després Estats confederats, per mes que tot seguit fou trencat per part d' un dels Estats contractants lo compromís sagrat que la cavalleriesitat y la justícia obligan á cumplir als pobles dignes y no cegats per un afany groller de subjecció y de conquesta; no pot ésser considerat, com no sia per esperits vulgars ó de poch enlayradas miras, com un retrocés, y aixó ni en cap període de la historia en general, ni molt menos en l' actual fase social en los pahissos civilisats, donadas las teorías entre 'ls publicistas avuy en boga, y per estar en lo qu' en se solt dir las corrents del segle l' aspiració de que cada poble sigui l' amo y senyor de si mateix y de que 's respectin totas las expontáneas manifestacions regionals, fins en aquells pobles perfectament organissats en que 'ls límits dels Estats coincideixen ab los de la Nacionalitat, cosa que no succeeix aquí á Espanya, ja que quant menos, y prescindint del grupo vasco, existeixen en la Península, á més del Estat y nacionalitat portugués y d' un tercer Estat que té 'l péu á Gibraltar, dos nacionalitats ó grupos ab caràcters per cert ben típics que 'ls distingeixen y separan.

Estava reservat al home qu' allá á Madrit han tingut á be dir del *sentit juridich*, si bé qu' ab mes propietat podrien haverli dit de la forsa, lo ferros á saber ab una frase que *lo regionalisme era una forsa y una forsa anacrónica*.

Passém per que sia una forsa lo regionalisme «per cert més poderosa que lo que 'ls nostres enemichs puguin creurer», pro jamay ab que esta forsa no encaixi y deixi d' estar ab armonia ab tot lo que avuy dona de si lo temps y la época en la qual vivim, ja que menester fora, per aixó admetrer, seguir un poch de lluny, per no dir desconèixer del tot, lo moviment de la ciencia política moderna.

No, aquí no hi ha més anacronisme que 'l pretendrer, á las darrerías del segle XIX, que un poble constituït ab nacionalitat verdadera, com ho demostra 'l fet evidentíssim de presentar encara avuy, per cert ab gran energia y vivesa, los colors y caràcters que, segons los postulats del dret modern, donan á una agrupació d' homes qu' ocupan un determinat territorri lo nom de nació, ó sia aquella persona social constituïda per la unitat de raça, de cultura y d' idioma, entenguent per la primera, aquella varietat de la especie humana marcada per especials caràcters intel·lectuals, morals, y fisiològics; raças que 's formen y desenrotllan per la educació al través del espay y del temps, malgrat de no viurer desde fá molt tèmps la vida lliure á que tenen perfecte dret; lo pretendre, repetim, que

no disposi de sos destins y no sia amo y senyor de si mateix, y que no pugui reclamar lo que li falta y de lley li pertany, la major etat, la vida politica y juridica, y ni sisquera l' us per totas las manifestacions de la vida de la única llengua que li vé de l' ànima, encara que ab ella pogués demostrar la ignocencia d' un condemnat á mort.

Som los regionalistas fills de l' época y volem marxar al mateix compàs y ab igual llestesa que 'ls verdaders mohiments del poble y la opinió, encara que no sian aquets tinguts per tals dintre la atmósfera pestilent y embrutidora del centralisme, y ni en las costums ni en las institucions volém esser esclaus dels temps que foren, sens que 'ns tingui neguitosos lo por d' un cambi d' institucions si axó 'ns porta la forsa evolutiva del progrés junt ab las circumstancias de lloch y temps, ab lo qual vegin los que 'ls hi convé parlar, ja que no es possible sentir, com lo senyor Silvela, quins son los antiquats y anacrónichs; si los regionalistas, que volen que cada poble se vesteixi ab colors de sa propia terra, sens pretendre la supeditació d' un á altre poble, ó bé 'ls unitaristas espanyols, empenyats contra tots los principis de la ciencia y fins de la mateixa utilitat ben entesa en que un sol y esclusiu Estat encarni ab varias nacionalitats; ja que nacionalitat es la catalana y ab caràcters tant propis y tan marcats com ho puguí esser la castellana, y per cert ben bé posada á proba ab tantas ventadas com ha sentit xiular, eixidas y congriadas totas en quella vila que, per esser lo que es, compta ab los pressupòsits de tots los Ministeris.

També lo ex-ministre de la Governació, en l' article publicat per *El Tiempo*, se permet d' una manera indirecta y casi inadvertida calificar d' estat possessori lo regionalisme, ó, mellor dit, á las pocas llibertats y drets que encara conservan, com feble sombra de son gloriós passat, algunas regions espanyolas; qual qualificació ben poch escau á qui preten passar plassa de polítich y jurisconsult distingit y de serio estadista, tota volta que, y seguint al senyor Silvela en son tecnicisme, no hi ha mes estat possessori que 'l constituït per la detenció injusta y tirànica per part dels centralistas de totas las aspiracions y forsas verament nacionals, retinguent en son si las claus ab las quals pretenen tancar lo pás á l' espontani desenrotllo dels pobles; siguent aixís que 'l dret á possehir, com emanació immediata y directe del domini que sobre sa terra y sas cosas tenen los mateixos pobles, correspon á las regions ab gran injusticia lesionadas á n' alló qu' els hi es mes íntim y mes estiman, constituhint sa mateixa vida. Si lo dret á la vida es inherent y propi lo mateix á las personas naturals que á socials, es induptable y no es per discutir que 'ls pobles que á Espanya conservan lo caràcter de nacions ó bé energías regionals determinadas y ben marcadas, podrán estar privadas de la possessió de son dret, pro 'ls hi queda l' *jus possidendi*, ó dret á possehir, per segles que transcorrin, estant lo *jus possessionis* en mans d' aquells que de la política han fet sa manera de viurer.

Mentrestant les regionalistas que tenim drets imprescriptibles, contemplant en poder de nostres explotadors una possessió que may podrà

convertirse en domini, sens parar demanarém, exercitant la acció *reivindicatoria*, la propietat d' alló que 'ls enemichs d' ahir nos prengueren y 'ls d' avuy no 'ns volen tornar.

E. S. y O.

De *Lo Geronés*.

L I T E R A T U R A

— U N S F U N E R A L S —

IMPRESSIÓ Á COP CALENT

Los diaris havían anunciat, demati y tarde, 'ls funerals de la meva amiga.

La pobra havia abandonat lo món al bó de la vida, quan tot li sonreya, quan comensava á ferla indispensable la maternitat.

Deixava duas nenas y un nen, tots tres encara en la infantesa. ¡Pobrets! ¡cap d' ells sabia lo que havian perdut! Lo día de la mort plovia, la nena gran digué que la seva mamá plorava desde 'l cel y 's posá á plorar. Més tart, los hi emprobaren vestidets nous que, encar que negres, los trobaren bonichs, no anaren al colégi, 'ls hi compraren joguinas, vegeren moltes visitas que se 'ls menjavan á festas, y 's distraueren. La idea de la ausència eterna, d' eixa buydor esglayadora que deixa la mort á son entorn, no cabia en aquells cervellets. La mort era per' ells una paraula antipática, esgarrifosa; no un fet conegut, ni tan sols una idea.

Duas campanas de tó desafinat y planyivol, la una brandant á la desesperada com plòr desfet, l' altre deixant sols escapar de quan en quan una batallada fonda, singlot traydor del afligit que no gosa á plorar, nos eridavan desde amagada altura. Lo viudo y l' aclaparada mare no las sentiren fins al baixar del cotxe, al peu de la iglesia. Llavors s' escapá del primer una llàgrima qu 's fongué en las gemadas galdas de sos fillets als qui besá, tot rebentlos de la portella.

La escena m' infundi tal respecte que vaig retirar-me per no ésser vist.

Correren las nenas á agafar las mans de la decandida avia; lo pare prengué fortament la del noy. Entraren en lo temple.

Poch després, parava un altre cotxe y encare un altre, del que baixaren germanas del viudo y de la difunta, oneles, tias, cosíns, tota una tribu endolada de cap á peus. Y tot aixó, sota de un cel rialler, entro 'l terratrémol d' un carrer que vessava animació y aixordava de soroll.

Lo temple estava fosch. Per sa grandiosa nau gronxavas una boyra de gris destenyit, barreja misteriosa d' urdits de sol enmascarats per las cortinaes que atravessavan, de reflexos negrosos que llensavan assí y allá 'ls draps de dol per tot extesos, de polsina esblaymada en suspensió, del flameig gróch de las atxas y del blavench dels llacrimatoris que llengajavan sens fer llum. Al fons del presbiterí, entre las constelacions d' aromas d' or qu' á diversa alsaria sostenian encesos simétrichs salamons, blanquejava la imatge del Crucificat, lo rostre emboscat en la negra ca-

bellera que li penjava front avall, los braços estesos, lo cos rendit alsapremant los genolls... Y, abaix, ressaltant del negre pedestal, en lletres blanques, romanes y molt grosses, aquest text de Sant Joan:

OMNIS QUI VIVIT ET CREDIT IN ME NON MORIETUR IN ETERNUM.

Derrera meu, comensà á entrar una multitud elegant. Las damas se collocaren á un costat; los senyors al altre. Llurs figuras s' esborravan, se confonien ab la fosca. Lo negre tapís de terra ofegava 'l trepitj y, de tota aquella gernació, un sols ovirava 'ls rostres que jo veyia avansar entre tenebras, com cendrosas clapas qu' anavan després afilerantse en llargas y espessas rengleras.

Per forsa tot aquell aparato de tristissima impressió degué compóndrel un artista, perquè penetrava, sobreculia l' esperit y 'l feya somniar ab quelcom parescut á la buydor y silenci dels sepulcres. Apareixian en la pensa, sens voler, lucubracions íntimas sobre 'ls tremendos secrets d' ultra-tomba.

Sí, era trist, aclaparador fins pera fer meditar al més frívol. Y mal grat aixó, 'l públich no trigá á parlar. Com si las veus eixissen de la trompeta del Judici, bastáren los primers acorts de la invisible orquesta pera que 'ls esperits tornessen á la vida, los cossos tots s' expolsessen lo pes de mort que 'ls tenia sópits. Hi hagué un remoreig general. L' alé retíngut s' exalá per tots cantons ab tos trencadas. En la bandada de senyoras, tot foren xius-xius. Devant meu, dos senyors, ja calvos, se saludaren, y arronsant las espatillas, l' un exclamá:

—¡Qué hi farem!.... sí l' Enrich no m' hi vegés....

—Es clar... y cregui que á mi també 'm venia ben malament... Avuy firmem aquella escriptura, ¿sab?—

Un altre de derrera, ab veu enfadada:

—No sé perquè, ara, l' han donada en fer los funerals ab música; no s' acaba may...

—¡Oh, y avuy!—responia son interlocutor;—solament pera oferir pasarem un hora: ¿no veu quin gentiu?—

Aixís continuaren uns y altres; però 'm destorbáren de sentir los dos joves del meu costat, que seguien atentament la orquesta y 'l cant plá, pera riures, ara de las desafinacions y mansuetuts d' una, ara del desguitarrament del altre.

Y jo, que havia estimat á la difunta, m' escruxia, pensant qué significava, donchs, tota aquella concurrencia, de que servia tot aquell art tan felisment conseguit, si, llevat de la afligida familia, cap dels concurrents se recordava de la morta ni pregavan per ella.

Al eixir, vejentme molt capficat, un amich meu, á qui tingui la flaqueza de comunicar mos planys, va respóndrem tot sorprés:

—¿Donchs, qué volias? ¿Per qui 't pensas que hi anem als funerals? Pe 'ls vius, home, pe 'ls que 's quedan.—

Y encara no se m' havia esborrat la expressió de tristesa qu' una res-

posta tan neta 'm pintá á la cara, quan continuá l' amich ab veu molt aixerida:

¿Vaja, vols venir á esmorzar al Tibidabo? Mira, hi anem una colla. A la cantonada 'ns espera 'l *break*.—

No se que vaig respondrer; pero recordo que, al despedirme d' ell y atravessant per la negror de la concurrencia que formiguejava á la porta del temple, sols senti veus que 's citavan pera 'l teatre, que parlavan de fióchs y botigas ó que tiravan floretas á las donas guapas. Vaig mirar al cel, y 'l cel reya; vaig baixar la vista, y el carrer se sobreixia de cotxes y caballs y de gent atrafegada.

NARCÍS OLLER.

CONSISTORI DELS JOCHS FLORALS DE BARCELONA

Segona y última llista de las composicions rebudas.

Número 61. *L' últim hereu*. Lema: Pro aris et focis.—62. *Noste Dame de Larrance* (Legende é histori.) ¡Ave, Maria!—63. *La templació*. Tunc Jesus ductus est... etc.—64. *La pubilla catalana*. A la gentil...—65. *Los Catalans de Grecia*. Oh Grecia, d' esta diada... etc.—66. *Sol y vern*. A la meva mare.—67. *La mor del Baptisme*. **.—68. *Brindo per ma Pàtria*. Regina de Catalunya... etc.—69. *Lo llegat de un gironí*. Llor que no 's marceix.—70. *Scherzo*. Primerench.—71. *Mall y Enclusa*. Brindis.—72. *La mes gran riquesa*. Estimar al pròxim es estimar á Deu —73. *Marina*. Quadret.—74. *Lo senyor Bisbe*. Popular.—75. *La Fornal*. Venjança.—76. *Mares*. Pà de casa.—77. *Romiatge*. (Poemet popular.) A la meva prenda hermosa.—78. ¡Pantaiage!—79. Remembrança.—80. *La mort de l'aucell*. Abandonat.—81. *L' alerta*. En tan que la cigala... etc.—82. *El mes de Maig*. Tot per ella.—83. *A ma esposa*. Tu n' ets l' iman, jo só 'l cer... etc.—*A Catalunya*. Hymne. Les proves débils, agrupadas, les fortes aislades.—85. *Lo cant del or*.—86. *De mon àlbum*. Intimas.—87. *Celistia*. Vent de Llevant.—88. *Casolana*. Mare.—89. *Desconhort*. Qui no sia trist—de mos dictats no cur. (Ausias March).—90. *Amor*. ¡Qui no 'l sent!—91. *L' esperit català*. ¡Avant!—92. *Brindis patriòtics*. Algún jorn treura la Pàtria—la bava de tants cents anys.—93. *Brinde á Nostres Fraires Catalans*. Valeureuse Espagne.. etc.—94. *Lo castell de Riudor*. Temps antichs.—95. *Cántito á Nostro Damo de Lourdes*. ¡A la estelo de Jausemin!—96. *La estrella dels rabadans*. Bethlem.—97. *A Vallvidrera*. Alens de primavera—carregats d' olors suaus (M. Aguilló)—98. *Lo Confessor de Girona*. Tradició—99. *Idili*. Tradició.—100. *Darrera esperança*. Com passa 'l temps Maria... etc.—101. *Tristor*. A la mare.—102. *¡Sempre enganyada!* Nina, donzella y dona.—103. *Las cosas venen quan son menester*. En lo segle xv la impremta... etc.—104. *Compendi d' Historia de Catalunya*. Pàtria, redreçat.—105. *La veu del Senyor*. Tingas pietat de mí, ho Deu... etc.—106. *Lo desterrat*. Les cadenes del desterro no puch dexar.—107. *La millor festa del any* Per

Corpus.—108. *Lo senyor de la terra*. ¡Quin poder té!—109. *La fira dels enamorats*. Costuns que 's perden.—110. *A las Bellas Arts*. Grecia.—111. *Brindis patriòtich*. ¡Visca Deu!—112. *Los badalls*. (Popular.)—113. *Nadal*. Hosanna.—114. *Lo mosso d' esquadra*. Vir.—115. *La mort de la nina* «Passer mortuos est mæ pualæ.»—116. *Un episodi de Pasco Flourido*. ¡Hossanna filio David!—117. *A la Santa Vierge*. Auxilium christianorum.—118. *Joguina*. Fin de Siecle.—119. *Cor de roca y cap de seny*. Ells son breçols de Fé y de Pagesia.—120. *L' aplech Joventut*.—121. *Lo somni de Adam*. Emissit eum Dominus Deus... etc.—122. ¡Orfel! Amor y Fé.—123. *La Sardana*. Cerès.—124. —*Per la Pàtria* Brindis. Abans que extrangerisats—ens vejiam, morir devém.—125. *Vetlla divina*. Hora ditxosa.—126. *Magdalena*. Jesucrist.—127. *La lley del embut* Faula.—128. *Renaxensa*. Ulls que 't veren gran com eres—¿que farán sinó plorar? (J. Verdaguer.)—129. *La Creu del terme*. Sies tú lo nostre amparo.—130. *L' Arch de Bará*. Monografia. Robusta mole que no aplastó el tiempo... etc.—131. *La pubilla de Rosanes*. ¿Maca y pubilla? ¡Tira pexet!—132. *Quaresma*. Primavera.—133. *Oracions populars*. ¡Oh dolça fél!—134. *Lo busto mort*. Desengany.—135. *Bindém, Catalans*. Pour jenir pleinement., etc.—136. ¡Dolços plors! Yo vi sobre un tomillo—quejarse un pajarillo... (Villegas)—137. *Delas Guillerias*. Tradicions.—138. *Lo jay Recorts*.—139. *La bandera de la pàtria*. Los canons de Felip V.—140. *Lo breçolet*. Per amor de Deu.—141. *Cançó del enamorat*. ¿Es amor?—142. ¡Alçat, Llätzer! Deu, amor y llivertat.—143. *Tradició*: Omnipotentia.—144. *En la mort de Joana Euriquez*. 13 febrer de 1468.—145. *L' amor de Jesús*. Fides.—146. *Glosa al amor*. Amor de vos jo 'n sent més que no sé... (Ausias March, XL)—147. *Poder de la oració*. Penediment.—148. *Tots Sants Nang... nang...*—149. *La nina*. Realitat.—150. *La lagremo*. Mals une larme tombe et ne se trompe pas. (Alfred de Musset.)—151. *La segada*. ¡Que trist resta lo camp!—152. *Lo Tambor de Sampedor*. Rata-plám.—153. *Berenguer lo Gran*.—154. *La Rondalla*. Com lo mon en que vivim—son nostres càses...—155. *La Darrera Vetlla*.—156. *Jorn de dol*. No 'm matan per ser traydor, etc.—157. *Primavera*. Benvinguda ¡oh Primavera!—158. *Un troç de pàtria*... es jove de valia—de rocas y saltants un enfilay.—159. *Lletres de dol*. Presentiment.—160. *La mala terra*.—161. *A mal temps*. Després d' un temps un altre 'n vé.—162. *Un bateig á fora*: Bé de Deu, Benvingut sia.—163. *Congoixa*. Errant.—164. *De nit*. Històrich.—165. *Monólech de soltera*. Gemechs de tórtora.—166. *Dijous Sant*. Solemnitat.—167. *L' Hereu Jan*. ¡Quin estornell!—168. ¡Alerta! Excelsior.—169. *Xerradissa*. (Coro humoristich).—170. ¡Via fora! Honra.—171. *A. D. Quixot*. Enamorament.—172. *Maria*. (Tota pulchra.—173. *Brindis*. ¡Per ella.—174. *Hymne Catalá*. Avuy com ahir, demá com avuy; sempre avant.—175. *Ensurrexit*. Catalunya y avant.—176. *Lo molí de Bojons*. ¡Pobre vell!—177. *Mariana*. A la voreta del mar, etc.—178. *Lo Esgarriat*.—179. *Moun fougáu*. Reu, plus reu me faigáu, etc.—180. *A l' aubeto*. L' aubeto s' envai leu-leu, etc.—181. *Riallas y... plors*. Son de plányer.—182. *Institucions de Catalunya*. Gloria majorum posteris lumen. (Salusti.)—

183. *Datos pera la historia de las creus de pedra de Catalunya.* «Per ésser gran avuy te despertares—á l' ombra de la creu.» (J. Verdaguer.)—184. *La mort d' un rosinyol* ¡Adeu!—185. *En la salzareda.* A reveure, adeu siau.—186. *Vetllant.*—187. *Amorosa.* ¿Quan serà?—188. *Fulla d' album.* Per ella.—189. *Recorts.* Tot ha finit.—190. *Sols llavoras.* Pau y veritat.—191. *A una dona.* ¡Falsa!—192. *Primavera.* Flors y aucells.—193. *Lo desengany.* ¡Deu meu!—194. *Floreta.* ¡Sola!—195. *A una noya.*—196. *Flors d' amor.* ¿Per qué?—197. *Adeusiau.* ¡Per sempre!—198. *Espurnas.* A un amich.—199. *Retorn.* Alegria.—200. *Notas d' amor.* Ver, æsts...etc.—201. *Breviari del Catalá.* Per avuy lo feyna—per demá 'ls esplets; etc.—202. *Foch d' amor.* Folliá.—204. *L' anyorament de la Pátria A Catalunya.*—202. *Alegoria.* Multa renascentur.—205. *Colecció de noticias...*etc. Pensament.

Las composicions, *La vida humana.*—*Lo darrer siti de Barcelona.* Poble que estima 'l treball—no sol degenerar may.—6 de juny de 1898. ¿Qui ho havia de dir?—, no entran en concurs per faltárlashi algunas de las condiciones que 's consignaren en la convocatoria del present Certámen.

Lo que 's fá públich pera conexement dels interessats.

Barcelona 1 d' Abril de 1894.—P. A. del C.—Lo secretari, Manel Rocamora.

Agrahim de tot cor las carinyosas adhesions que tenim rebudas per la actitud de LO CATALANISTA devant las eleccions d' aquest Districte que avuy se celebren. Tant als nostres estimats colegas en la premsa que publicament nos han demostrat son afalagador aplauso, com á las corporacions y particulars que en documents d' indole privada nos han ofert sa cooperació y son apoyo, á tots los hi enviém desde aquestas planas nostre mes sentit agrahiment.

Mes á tots ells hem de dirlosi també desde aquest lloch, contestant á sas patrióticas excitacions, que 'ls catalanistas de Sabadell no han volgut acudir encara per aquesta vegada á la lluyta electoral, per dugas rahons. Primera, perque han confiat fins á darrera hora en que la abnegació y bon seny de uns y altres defensors de candidaturas forasteras faria innecesiari tal sacrifici. Y segona, perque hem considerat que á sortir desenganyats en tal confiança, ó 'l poble sabadellench daría una expontánea lliissó pel seu compte als mals patricis deixant deserts los Colegis electorals y abandonant lo camp als apassionats y als fanátichs, ó bé 's deixaria enlluhernar una vegada més per interessos aparents y ficticis prestantse novament á ser la carn de canó en la lluyta recomensada; si succehis lo primer, nostre amor patri quedaria satisfet ja de moment ab la seguretat de que 'l despertament de la verdadera opinió del districte reclamará pera altra vegada representants propis en Corts; si lo últim, adquiririam la certesa de que 'l terror no está prou assahonat encara pera rébrehi la bona llavor.

Aixís com aixís, lo problema es clar. La presentació d' un candidat catalá, de noms y de fets, en la present lluyta electoral, hauria constituhit

un blanch segur pera descarregarhi sas iras los que han compromés sa *negra honrilla* ab los candidats forasters; y en tals condicions se faria possible una derrota que hauria de resultar mes vergonyosa encara per Sabadell. Donchs res d' aixó, deixém lo camp als desencaminats, y de segur que ells ab ells se demostrarán ab eloqüentíssims arguments com van tots plegats per mals indrets.

Y entretant que corri la bola: prou lo desengany vindrá pera 'ls mes recalitrants; prou la fruyta 's tornarà madura y caurá sola del arbre.

Vol dir aixó que nosaltres no estém impacients, ni 'ns sentirem desanimats per res del que puga succehir. Apóstols com som d' una idea justa, d' una causa regeneradora, nos sentim ab prou grandesa d' ánimo pera volguer convencer al enemich en lloch de véncerlo. Y aixó no 's logra en un dia.

De totas maneras, no temin nostres estimats companys de càusa, periódichs, associacions y particulars, no defallirém, nó, en la via empresa, en la que volém caminarhi ab peus de plom, preferint l' avens petit al sopat retrocés, puig creyem que sols aixís pot conquistarse la estimació y la confiança del poble y fins lo respecte dels mateixos enemichs.

Y ¡quí sab si algun dia tindréu la sort de que 'ls candidats catalans, antipolítichs y afectes á las cosas de la terra, puguin esser proposats en nostre districte pels mateixos que avuy los haurían combatut.

Aixís cal esperarho en honor d' ells y en bé de Sabadell y Catalunya.

Galicia está de dol; ha mort á la edat de 35 anys lo ferm y consensut regionalista En Joseph Tarrío y García. (D. E. P.)

Era en Tarrío un idólatra de sa volguda Galicia y com á bon patriota defensor entussiasta de las glorias de sa petita pátria per quina defensa havia treballat sense defalliments tota sa vida; escriptor notable, fundador de la il·lustrada revista «La pequeña pátria», gran perit en Arqueología, crítich literari imparcial de gran renom y sobre tot un dels mes incansables organisadors dels comités regionalistas gallegos.

Sa mort ha sigut molt sentida per tota Galicia. Lo regionalisme gallego ha perdut un de sos mes fermes puntals, y nosaltres un amich de l' anima en quin cifravam positivas esperansas pera 'l pervindre del Regionalisme.

A sa apreciabilíssima familia y á nostres germas de la suferta Galicia los hi enviém la expreció de nostre condol per tan sentida desgracia.

NOVAS

Procedent de Madrit passá en l' expres del dijous la comissió de la Diputació provincial de Barcelona, que ha anat á informar en lo relatiu als tractats.

Algunes fàbriques properes a la estació sospengueren sos treballs a fi de que 'ls obrers anessin a saludar als representants de la Diputació, veient en l' anden a l' hora d' arribada del tren unas dos mil personas.

Lo Sr. Planas y Casals dirigí en catalá la paraula also brers, dientlos que habian anat a Madrit a cumplir son deber que aixís ho enten la Diputació quant se tracta de la defensa dels interessos morals y materials de la Provincia. Una salva d' aplausos coroná las paraulas del Sr. Planas.

Nosaltres tampoch los regatejem, tant debó que en totas las ocasions fins en las mes minimas la Diputació 's condueixi com are, y torni a esser transcorreguts prop de doscents anys, lo saló de la Diputació lo lloch ahont sols s'hi respirin las aspiracions del poble; aixís si com are ha sigut precis parar las fàbriques porque 'ls treballadors concorreguessin a la estació, quan la Diputació sanejada torni a esser per cumplert la digna representant del poble, los obrers abandonin en massa sos quefers pera rebre en palmas a sos diputats.

La companyia de declamació que dirigeix lo reputat actor don Ricardo Simó ha disposat per avuy diumenge dos extraordinarias funcions. Per la tarde a las 3 y mitja posará en escena en lo Teatre de Euterpe lo drama en 3 actes y un epíloch del ilustre dramaturg don Joseph Eche-garay; «Mariana», y 'l estreno de la parodia de dit drama, en un acte y y 3 cuadros de don Manel Rovira, titulada: «Nana».

Per la nit a las 8 y mitja en lo Teatre Principal 's posará en escena lo celebrat drama en 4 actes, escrit en frances per Erckman-Chatrjian, arreglat a la escena castellana per don Felix G. Llana: «Los Rantzau.»

La Associació de Catòlics celebrarà lo proxim dijous 3 de Maig una solemne vetllada literaria-musical en obsequi a los sabadellenchs que han assistit a la Peregrinació a Roma.

Encara que no está ultimat lo programa podem adelantar que pendrán part en la vetllada, entre altres, los Rnts. P.P. Capdevila y Tórres, y los senyors Francisco Barata y Joan Sanllehi, concurrents aquets dos últims a la peregrinació.

Segons tenim entès la companyia catalana del Teatre Romea de Barcelona actuará en lo Teatro de Euterpe d' aquesta ciutat desde 'l dijous 31 de Maig fins a últims del mes de Juliol.

Ho celebrém.

Avuy a las 9 de la nit se celebrarà en los salons del Centre Industrial un escullit concert per lo tan aplaudit quarteto *El Turia*.

Avuy diumenge se celebrarà en la Parroquia de Sant Feliu una solemne funció en acció de gracias, per lo felis regrés dels pelegrins.

Diu un colega:

«Don Lluís Castells y Comas, natural de Sant Boy de Llobregat, acaba de fer tres importants donacions: 20.000 duros en obligacions del ferro-carril del Norts á la Junta local de Instrucció pública de dit poble, ab lo fi de que s' inverteixin sos interessos en premis pera 'ls alumnos pobres d' aquellas escolars municipals; una renda anyal de 1,500 pessetas á la Societat Económica de Amichs del Pais, pera que la destini, per parts iguals, á tres premis á la virtut; altra renda igual, pera premiar á obrers que comptin mes de 55 anys de edat y 's trobin impossibilitats pera 'l treball.

Fets tan generosos honran molt als que 'ls realisan y son dignes del major elogi.»

Avuy diumenge 's celebrarà un meeting proteccionista á Vich.

Lo citat acte 's verificará á las deu del matí de dit dia en lo teatro d' aquella població, creyentse que hi assistiran delegacions de tots los ajuntaments dels caps de partit d' aquella comarca, de las corporacions y representants de tots los centres productors.

En lo citat meeting proteccionista pronunciarán discursos varis oradors de Vich, y lo senyor Bosch (dou Bartomeu), de la Económica Barcelonesa de Amichs del Pais y representants del Foment del Treball Nacional y de la Cambra de Comers de Barcelona. Presidirá l' acte lo diputat á Corts senyor Russinyol.»

Algunes societats corals de Catalunya 's proposan verificar una excursió á Marsella, executant en dita ciutat una composició dedicada á Fransa.

L' Ateneu Obrer de Barcelona ha sollicitat del Ajuntament que subvencioni ab 1,000 pessetas los gastos de la comissió que anirà á Madrid á informar contra 'ls tractats de comers.

Los obrers de Badalona projectant celebrar lo dia primer de Maig vinent, en lo teatro Zorrilla d' aquella població un meeting contra 'ls tractats de comers.

Ha sigut concedit al ajuntament de Tarrassa lo titol d' excelencia.

Lo dia 14 de Maig proxim se celebrarà una romeria al santuari de Lourdes catalá, situat entre Girona y Figueras.

Los que prenguin part en dita romeria, guanyarán indulgencia plenaria que concedeix Sa Santitat Lleo XIII.